

ВИДИ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРАВА НА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Згідно із ЦКУ об'єкти права інтелектуальної власності можна умовно розбити на чотири групи.

I група—об'єкти авторського права (сюди також входять об'єкти суміжних прав). до цієї групи можна віднести літературні та художні твори; комп'ютерні програми; компіляції даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення.

II група—об'єкти патентного права, тобто винаходи, корисні моделі та промислові зразки. об'єднання цих об'єктів в одну групу пояснюється тим, що всі вони охороняються шляхом видачі патенту.

III група—засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу і продукції, яка ними виробляється: комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення.

IV група—«нетрадиційні» об'єкти інтелектуальної власності. До них належать: наукові відкриття; компоновання (топографії) інтегральних мікросхем; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комерційні таємниці.

Права на будь-який об'єкт інтелектуальної власності поділяються на дві групи:

- 1) майнові права;
- 2) немайнові права.

Основна відмінність—майнові права можуть передаватися третім особам, а немайнові за загальним правилом «залишаються» з автором об'єкта інтелектуальної власності і не можуть відчужуватися.

Виняток становлять випадки, прямо передбачені законом. Серед них, наприклад, створення об'єкта інтелектуальної власності за замовленням або у зв'язку з виконанням трудового договору.

Як зазначено в ч. 1 ст. 429 ЦКУ, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт можуть належати фізичній або юридичній особі, у якій працює особа, що створила об'єкт інтелектуальної власності. Особисті немайнові права інтелектуальної власності в окремих випадках можуть також належати замовникові за договором про створення об'єкта інтелектуальної власності за замовленням (ст. 430 ЦКУ).

До форм використання об'єктів авторського права ч.1 ст. 441 ЦКУ відносить: опублікування (випуск у світ); відтворення будь-яким способом та в будь-якій формі; переклад; переробку, адаптацію, аранжування та інші подібні зміни; включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо; публічне виконання; продаж, передання в найм (оренду) тощо; імпорт примірників, примірників перекладів твору, переробок тощо; інші дії, встановлені законом.

Форми використання винаходу (корисної моделі): виготовлення продукту із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі), застосування такого продукту, пропонування для продажу, в тому числі через Інтернет, продаж, імпорт (ввезення) та інше введення його в цивільний обіг або зберігання такого продукту в зазначених цілях; застосування процесу, що охороняється патентом, або пропонування його для застосування в Україні, якщо особа, яка пропонує цей процес, знає про те, що його застосування забороняється без згоди власника патенту або, виходячи з обставин, це і так є очевидним.

Під використанням промислового зразка розуміють виготовлення виробу із застосуванням запатентованого промислового зразка, застосування такого виробу, пропонування для продажу (у тому числі через Інтернет), продаж, імпорт (ввезення) та інше введення його в цивільний обіг або зберігання такого виробу в зазначених цілях.

Отже, творець об'єкту права інтелектуальної власності за загальним правилом володіє майновими і немайнровими правами на такий об'єкт.

Майнові права (у тому числі право використання «інтелектуального» об'єкту) можуть передаватися правовласником іншим особам на підставі ліцензій, ліцензійних договорів, договорів комерційної концесії та інших схожих угод.

За використання об'єктів інтелектуальної власності правовласникові зазвичай виплачується винагорода - поушальний платіж або роялті (відсоток від доходу, фіксована сума або «комбіновані» платежі).

Винагорода може виплачуватися безпосередньо автору, його повіреному або організації колективного управління майновими правами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Цивільний кодекс України від 16.03.2003 р. [Електронний ресурс].
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>